

Sabrın Sanatı 'Tezhip Mandala'yı Türkiye'ye Tanıtıyor

Milli Eğitim Bakanlığının ilk mandala eğitmeni Banu Öztürk, tezhip ve mandalayı birleştirerek geliştirdiği sanatını Türkiye'ye akademik anlamda tanıtmak için çalışmalarını sürdürüyor. - 09.03.2020

Küçüklüğünde, okulda ders dinlerken defterine, sıralara yaptığı karalamalarla sanat yolculuğunun ilk adımlarını atan Banu Öztürk, Milli Eğitim Bakanlığının ilk mandala eğitmeni olarak, bu sanatı Türkiye'ye akademik anlamda tanıtmaya çalışıyor.

Banu Öztürk, çocukluğunda anlamsız karalamalar olarak tanımladığı çizimlerine ABD'li sanatçı Maria Thomas'ın "zentangle" adını verdiğini öğrendi. Zentangle çizimlerinden sonra farklı bir teknik olan "mandala"ya yönelen Öztürk, bir yıl önce Zentangle ve Mandala Eğitim Sanat Akademisi'ni kurdu.

Gezip gördüğü yerlerde etkilendiği desenleri tasarımlarına aktaran Öztürk, her biri birbirinden farklı stil olan mandala, zentangle ve doodle çizimlerini geliştirdi.

Milli Eğitim Bakanlığının ilk mandala eğitmeni olan Öztürk, okullarda mandala eğitiminin yaygınlaştırılması için de bir müfredat oluşturdu, bu kapsamda öğretmenlere de hizmet içi kursu vermeye başladı.

Önceliği sanatını icra etmek olan Öztürk'ün bir diğer hedefi ise bu sanatı Türkiye'ye akademik anlamda tanıtmak.

Çok iyi mandalalar yapmak için sabır gerektiğini vurgulayan Öztürk, o sabrın mandalayla oluşabildiğini, mandalanın sabrını da eğitim aşamasında öğrettiklerini belirtiyor.

"Sanatsal olarak yapılan mandalanın felsefesi yok"

Mandala ile arasındaki bağı "aşk" olarak nitelendiren Öztürk, sanatına ilişkin çalışmalarını

ve hedeflerini AA muhabirine anlattı.

Öztürk, mandalanın Türkiye'ye bir felsefe olarak girdiğini ama mandala felsefesinin sonradan uydurulmuş bir felsefe olduğunu söyledi.

Sanatsal olarak yapılan mandalanın bir felsefesinin olmadığını dile getiren Öztürk, “Mandalayı terim olarak kullandığınız zaman Budizm tapınaklarında kumla yapılan bir ayin şekli. Budizm tapınağının dışına çıktığınız zaman mandalanın ismini çoğu insan bilmez. Budizm tapınağında bu desene, rangoli derler. Afrika'ya gidersiniz orada ismi ubuntu olur. Bizim topraklarımızda tezhip olur. Başka bir ülkeye gittiğiniz zaman ottoman olur. Aslında ben mandala ismini terim olarak kullanıyorum.” diye konuştu.

Mandalaya lotus mandala ile başladığını, ilerleyen süreçte bu çalışmanın sanatsal beslenme istediğini belirten Öztürk, “Mandalanın en büyük sırrı merkezden başlanması. İnsana rahatlık veren, dikkatini toparlayan, o içten başlama. Orada iradenle yüzleşiyorsun. İradeni tanıyorsun. Annelerimizin yaptığı dantel sistemi gibi o sabır ve iradeyle birleştirme, bir ürün çıkartma.”

“Zentangle Türkiye'de yeni bir sanat dalı”

Zentangle'ın ise Türkiye'de yeni bir sanat dalı olduğunu anlatan Öztürk, “Ben zentangle sanatçısı olarak bu işe başladım. İnanılmaz zevk aldığım ve öğretmek istediğim bir şey. Zentangle, toplantı karalaması ya da rahatlamak için çizdiğimiz şeylerin ismi. Google'da arapsaçı diye çıkıyor. ABD'de Maria Thomas adlı bir kadın bu ismi bulmuş. Herkes zentangle yapıyor, sadece onu sanatsal olarak kağıda dökmüyor.” dedi.

Bunların yanında bir de Doodle çizimlerinin olduğunu, bu tarzın iyi yapılması için bir resim öğretmeninden eğitim almak gerektiğini aktaran Öztürk, “Üç çizimi birleştiren dünyadaki tek kişiyim. Kursiyerler derslerime mandalayı öğrenmek için geliyor ama her insan mandalayı sevmeyebilir, orada zentangle'ı yakalayabilir. Bu çok tecrübe ettiğim bir şey.” diye konuştu.

Dünyada tezhip mandala tarzı ile tanınıyor

Dünyada mandala yapan sanatçılar arasında “tezhip mandala” tarzı ile bilindiğini belirten Öztürk, sözlerine şöyle devam etti:

“Benim tarzım tezhip mandala. Fas'tan, İran'dan ve kendi ülkemizin dizaynından etkilendiğim bir tarz bu. Dünyada mandala sanatçılarının içinde yer aldığım tarzım bu. Benim Türkiye'deki çıkış noktam da bu. Ben kendi sanatımı doodle ve zentangle ile birleştirdim ve bir mandalanın içine yansıttım. Bu da insanların dikkatini çekti. Herkes

Avrupa'nın sanatına önem verirken, ben daha çok Fas'ta, İran'da gezmekten, daha çok caminin kubbesine bakmaktan, onlardan beslenmekten daha zevk alıyorum.

Bu sanatla var olmak isteyen kişilere de o seçeneği sunuyorum. Mandalada belirli desenler içinde kalarak bir yerden sonra sıkılacaklar. Ciddi bir eğitim almışlarsa, bu aşka düşmüşlerse bir yerde yaratıcılıkları oynamaya başlayacak. Dürtüleri diyecek ki 'Seviye atlamam gerekiyor.' Sonra başka sanatları içine sokmaya çalışacak, gördüğü şeyi yansıtmaya çalışacak. Yaratıcılığının dürtülmesi gerekiyor. O da görselle olur. Bir şeyleri görerek, bir şeylere bakarak olur. Eğer kişi mandalasında artık yaratıcılık istiyorsa, diğer sanat türleriyle birleştirebilmesi gerekiyor. Ben bunun akımını yaptım Türkiye'de. Diyorum ki bu bir sanat türü. Bu sanat ile diğer sanatları birleştirdiğiniz zaman kendinize özgü sanat eserleriniz çıkacak.”

“Yaptığım sanatta Budizm felsefesini reddediyorum”

Kendisinin de çizimlerini geliştirmek adına yurt dışındaki eğitim kamplarına gittiğini belirten Öztürk, “Ben hiçbir dinin, hiçbir felsefenin altında kalmayarak hepsinin birleşimiyle bir sanat ürünü çıkartıyorum.” dedi.

Tarzının ağır olması nedeniyle, bazı kurslara insanların gitmek istemediğini, mandala kurslarına da Türkiye'ye girme şeklinden dolayı kendisi gibi gitmek istemeyenlerin olduğunu ifade eden Öztürk, “Baktım ki sanattan çok felsefe anlatılınca, benim onunla işim yok. Çünkü 'Boya olarak, fırça efekti olarak ne katabilirim?' derken ben anladım ki benim gibi düşünen insan çok fazlaymış. Kimse bir şeye dokunmak ya da bir şeyin altına girmek istemiyor, oturup sanatını yapmak istiyor. İlla bir felsefenin ya da dini inancın altında yapmak mecburiyetinde değil. Herkes bireysel, özgün, kendiyle, kimsenin yadırgamayacağı, kimsenin eleştirmeyeceği bir ürün çıkartmak istiyor. Böyle bir mutluluk yok.” diye konuştu.

“Ülkeme bir kez daha aşık oldum”

Farklı desenler keşfetmek için eskiden ülke ülke gezdiğini ancak son yıllarda Türkiye'de faydalanabileceği daha çok desen gördüğünü ifade eden Öztürk, "Topkapı Sarayı'nı, Çini Müzesi'ni gezdim ve ülkeme bir kez daha aşık oldum. 'Ben boşuna Fas'larda arıyormuşum desenlerimi, cennet burasıymış' dedim kendi kendime. Hayatım boyunca anlamını bilmeden çizdiğim bir desenin, Osmanlı döneminde 'yaşam çiçeği' olduğunu öğrenince tüylerim diken diken olmuştu. Ben sanatımda sembolizmden uzağım. Bu çizimi içgüdüsel olarak yapıyorum. Onun bir sembol olduğunu öğrenince çok mutlu oldum. Saraylarımızı daha çok ziyaret edeceğim. Çünkü bu sanatı yaparken desene ve o ruha ihtiyacımız var." değerlendirmesini yaptı.

Çini üzerine çalışmalar yaparak, eğitmen yetiştirmek istediğini belirten Öztürk, "Çünkü biz, dünyada çini ile tanınıyoruz. Dünyada atak yapmamız için kesinlikle çiniye eğilmemiz gerekiyor." ifadesini kullandı.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bir proje sunarak eğitmen eğitimine başladığını ve bir müfredat oluşturduğunu anlatan Öztürk, sözlerini şöyle tamamladı:

"Hazırladığım müfredat, bir öğretmen kurulu gözetiminde yaş kategorilerine göre ayrılacak. Mandala ve zentangle sanatının halk eğitim merkezlerinde, okullarda öğretmenlerin öğretmesi için hizmet içi kursu verdim. Er ya da geç mandala ve zentangle Türkiye'deki okullara müfredat olarak girecek."

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA